

Associació Cultural Amics de Cristòfor Aguado. Picassent.

Presentació Marc Granell.

14 febrer 2025.

Jo sóc aquell que ja no és qui açò escrivia/ara fa res.

0. Salutació i agraïment.

1.No resulta gens difícil presentar a l'autor que, avui ens acompanya: **Marc Granell** (València 1953). Un poeta, més que conegut i reconegut i, no sols per la seua qualitat literària i bonhomia sinó, a més a més, pel seu compromís social i literari; essent, sense cap dubte, consciència crítica davant dels afers d'una comunitat com la nostra, marcada pel neocapitalisme, la pèrdua sistemàtica dels valors culturals, negats per un consumisme narcòtic i, a més a més, per l'absència d'un compromís vital per la cultura i per la nostra identitat com a poble; una societat que de vegades desconeix on va i que és l'essencial de l'esser humà.

Una obra poètica, la de Marc Granell, que ha estat reconeguda els últims anys amb els guardons més prestigiosos que li han estat atorgats; al menys, recordar *Premi de les Lletres Valencianes* o recentment el reconeixement com a *Fill Predilecte de la ciutat de València* -això sí, amb els vots negatius d'aquells que no gens els entusiasmava tal estimació i, que en el fons mostren, encara més, amb la seua negativa, el tarannà del nostre autor, Marc Granell.

2. Començà la seua tasca literària allà cap a la cloenda de la dècada dels anys 70, en rebre un dels premis dels Octubre d'aleshores, el *Vicent Andrés Estelles* de Poesia, amb **Llarg camí llarg** (1977) a les acaballes de la fi de la vida del dictador, mort dos anys abans. El recorde i, tinc la imatge neta i clara quan el

vaig conèixer a les aules de la Facultat de Filologia, allà, segut, a l'amfiteatre de l'aula de teatre, en companyia d'un grup de poetes de la seua generació, Eduard Verger, José Luis Falcó -i entre ells, el malaurat i paisà nostre, Miguel Romaguera-; també, va coincidir amb la que avui es veïna nostra, doncs, resideix a 'Alter: es tracta d'Anna Montero, amb una obra sòlida i potent. Corrien els anys en els que destacava una valuosa triada d'autors que han sigut i són senyers en la nostra cultura i en la vida cívica d'aquell moment, es a dir: **Vicent Andrés Estelles, Joan Fuster i Manuel Sanchis Guarner.**

3. Anys en els que Iniciava, la seua obra poètica un dels grans poetes que no vull ni puc oblidar i que va morir al novembre del 22: Antoni Ferrer; també Jaume Pérez Montaner, i a més a més, tampoc, vull ignorar el valor d'autors en castellà i professors nostres, d'aleshores, pense en César Simón o Jenaro Talens o Pedro J. de la Peña o Guillermo Carnero.

4. Pertany, doncs, a l'**elenc de joves de la dècada dels setanta**, els anys inicials de la que serà reconeguda històricament com a l'època de l'anomenada *Transició política*; un grup de joves poetes marcat per l'amistat -com aquell el grup del 27- i pel seu compromís per transformar una societat talment caduca -per no dir casposa- Entre els membres d'aquella colla de joves despuntava una nova triada d'autors esplèndida, successòria de l'anterior, em referisc a **Josep Piera, al poeta castellà Jaime Siles i al propi Marc Granell**; triada cisellada per l'afer literari i per l'amistat entre ells; una amistat ininterrompuda fins al dia d'avui, del que jo mateix sóc testimoni. (Òbric aquí, un parèntesi, doncs, he de confessar ple d'orgull que tots tres m'han acollit sempre amb afecte i amistat)

5. Però avui, en esta tarda de presentació del poeta Marc Granell vull apropar-vos a la seua figura humana i ho faré amb paraules d'Antonio Machado, el gran poeta castellà del la anomenada generació 98 i, al que sé que Marc admira en la seua doble vessant tant literària com humana i política; son els versos finals del seu autoretrat escrit en 1908 on es presentava a si mateix en aquella obra clàssica de **Campos de Castilla: mi verso brota de manantial sereno;/ y más que un hombre al uso que sabe su doctrina/ soy, en el buen sentido de la palabra, bueno.** Marc, pertany a eixa generació d'homes que es recull en l'adjectiu **bo.**

6. Però, també, vull fer-lo present amb un substantiu, un substantiu tan nostre, com el que s'expressa en el mot *homenot*. Sí; Marc, pertany a eixe grup d'homes que solem anomenar *homenots* i aquí amb la grandesa que els atribuïa el gran Josep Pla, quan escrivia aquella sèrie assagística sobre aquella colla d'autors i intel·lectuals que es recollia en la seua monumental obra: *Homenots*. Així que el nostre amic, Marc, és un ***homenot i bo; un homenot bo***, mal que com ell diu el poeta no serveix per a res, doncs, és l'ésser més imprescindible i inútil de la terra.

7. Abans de presentar la seua obra, dir-vos que la teniu al vostre abast en ***Poesia completa (1976-2016)*** publicació de la Diputació de València. Sols recordar algun títol: *Llarg camí llarg, Notícia de la tribu, Refugi Absent, Materials per a una mort meditada, Fira desolada, Versos per a Anna, Corrent de fons, Matèria d'ombra...* I un munt de títols de poesia per a nens i joves tal i com ho son *L'illa amb llunes, La lluna que riu, El ball de la lluna, Oda als peus* o *La vida que creix...* I afegir les dues darreres publicacions que a hores d'ara no han estat recollides en les diferents reimpressions de la seua *Poesia completa*, és a dir: *Cel de fang* (2020) i *Arran de gel* (2023). I, de nou, resseguint a Machado, tota la poesia de Marc Granell no deixa de ser: ***palabra en el tiempo***.

8. Confesse que en estos dies he fet una relectura de l'obra en conjunt i trobe el valor testimonial i el desig de canvi està present, ja, en les seues primeres publicacions, on evidència, aleshores, com era l'educació i l'escola d'una societat casposa (*Vespra de festa, CLLC*) i, tot un grapat de poemes de *Refugi absent*, mostrant-nos el drama i sofriment dels pobles (*Soweto* o *6 d'agost, RF*), o bé la denuncia de la situació de la dona i, inclús la sensualitat reprimida o la rècula de manaments i prohibicions; tot un veritable retrat d'arrel goyesc, d'allò que viu i contempla (*Resposta Perpètua* o *Vesprada d'amor i única, Decàleg, RA*)

9. Major densitat poètica i un fort compromís ètic trobem i, a més a més, es fa present en *Materials per una mort meditada* i en *Exercici per a una veu*, una col·lecció de poemes descarnats davant del dolor i l'amargor d'allò que el poeta, atònit, contempla i, així ho vegem i constatem en *La plaça de les boges*, -l'horror de la dictadura argentina- o en la llarga espera de l'alliberació de la dona que mai no acaba d'arribar en poemes com *Maternitat*. Sobre aquest poema, datat, pels anys 80, encara, molt lluny, del paper igualitari que va adquirint -ben a poc a poc- la dona en la nostra societat.

10. Els poemaris *Fira desolada* i següents -deixant al marge els *Versos per a Anna*- la veu del poeta es referma en la seua desolació i denúncia d'avant les injustícies del passat recent o aquelles que albira i fa seues des de la solidaritat; llavors, s'esdevé una veu nua, descarnada, quasi fregant l'amargura front a les situacions de dolor, un dolor causat per l'ésser humà. (Escrivint aquesta nota -per avui- em ve a la memòria l'obra de poetes com el peruà César Vallejo amb aquell descarnat *Poemas humanos* i *España, aparta de mi este cáliz*. I com no? l'escriptor i filòsof Emil Cioran.) A partir de *Corrent de fons* i els següents poemaris està present eixe tarannà d'un cert "**pessimisme**" del que solen assenyalar alguns crítics en l'obra de Marc Granell i del que parlaré més endavant. Poemaris on es fa present els elements temàtics propis de la seua poesia: la ciutat, la soledat, l'estima, el pas del temps, la recerca de la bellesa... temes que van desfilant al seu davant. Poesia reflexiva, existencial, profunda .

11. Tanmateix, *Poesia completa*, recull poemes esparsos i altres composicions on el poeta homenatja o dialoga amb diferents autors, d'ahir i d'avui: poetes, pintors, filòsofs, amics...on presenta i dibuixa trets personals o emocions vers la vida o l'obra dels personatges homenejats.

12. Marc, també, ha publicat un munt de poemaris infantils i juvenils, però lluny de pensar en una literatura didàctica, de caire escolar, la seua temàtica va més enllà de la natura o de l'aventura o del joc de les paraules... posseeix un valor de clam i d'exigència ètica i moral mostrant el dany que fem a la natura i, a nosaltres mateixos: les agressions i els sofriments que causem als altres o la pròpia natura i com les persones malvem tot allò que ens és indispensable en la vida: nosaltres i el món que ens embolcalla i ens acull.

13. Sobre la poesia de Marc Granell, la crítica especialitzada -no vaig a entrar en temàtiques puntuals, ahí estan els estudis específics- ha volgut remarcar un cert **caràcter social i pessimista** del autor, com abans us assenyalava. Jo, no ho acabe d'acceptar; més aviat, expressaria en la seua obra **un cert escepticisme o bé, si voleu un pessimisme matisat** (B. Pasqual era pessimista però d'una mirada ampla vers valor que aportava i aporta el cristianisme; ho eren J.J. Rousseau o F. Nietzsche, A. Schopenhauer i, no tots eren de pensament semblant) També, assenyalen -la crítica especialitzada- en la seua poètica **un valor social i per tant testimonial**; sí, però, sempre -i així ho

pense jo- que el terme **social incloga un valor més ecumènic**, és a dir, la vida quotidiana de la persona, feta de fracassos i de misèries, d'alegries i d'utopies, de la cerca i la recerca de la bellesa alliberadora, sempre present en la història de l'esdevenir humà.

14. Amb la lectura de l'obra poètica de Marc, jo em trobe d'avant d'una poesia que neix des de la pròpia reflexió- si, tal volta *escèptica i de pessimisme matisat*- sobre la condició humana, però, també, davant d'una presència càlida i humana i lloada sobre l'amor i l'estima, tal i com surt en el paisatge líric de *Versos per Anna*, o en la poesia de caire juvenil que l'autor ve a crear pels nens i joves, una poesia esperançada i optima.

15. Així, doncs, la poesia de Marc Granell s'alinea en una poesia d'emocions davant l'esser humà; una poesia que és expressió de la seua vivència; vivència que mastega per tal de comunicar-nos vitalment sobre tot allò que ens amoïna i danya, existencialment i, amb eixa comunicació emocional i lírica ve a enllumenar aspectes de la nostra vida, de les nostres relacions humanes, despertant en la lectora o en el lector la recerca de la justícia, la necessitat de vèncer la por o l'horror davant de tot això que ens paralitza. Poesia de lluita i d'alliberació i per aquest motiu negue eixa crítica sobre el pessimisme solen marcar en la obra del nostre autor.

16.. Sobre els dos últims poemaris *Cel de fang* (2020) i *Arran de gel* (2023) on desenvolupa el tema del pas del tems, de la vida que s'apaivaga, camí de la mort; tampoc accepte el pessimisme que solen ressenyar en el poeta...Marc, sempre m'ha dit i m'ha ensenyat que el poeta pot dir tot allò que vulga sempre que sàpiga emocionar en tot allò que considera essencial i, la mort està ahí; hi ha estat cantada i lloada i temuda des de sempre; qui no recorda a Jorge Manrique en les coples dedicades al seu pare, -els rius que donen a la mar- o els versos del poeta alexandrí, Kavafis, en l'acomiadament de Mires, el jove amic, o en la nostra tradició mística la presència de la mort, la germana mort, de la que ens parlava tan familiarment el mateix sant Francesc d'Assís...i què dir de la nostra tradició barroca en poesia o pintura, aquell *Tempus fugit*. No; **no és pessimisme, és misteri i vida**. Tots dos poemaris, descarnats, sí, però enlluernadors, emocionen amb la tendresa del cor o la amargura que brolla davant del sofriment i les injustícies que pateix l'èsser humà, una recança

alliberadora...i quelcom tan pròpia de la nostra tradició transcendent. i, aleshores, albirem com la poesia -i si voleu, la literatura o l'art en general- ens salva de la pròpia mort.

17. La creació poètica, doncs, de Marc Granell, ens arriba -de nou ho remarqueu- en pura reflexió davant d'allò que ens afecta humanament, tal com la soledat, l'estima, la llibertat i, sobretot el drama de les injustícies que hem creat i generem. Així, el poeta, ens transmet una emoció vital, novella, talment solidaria, que ja no és seua, sinó, més aviat, nostra i, encara més, ens fa descobrir eixa anella que ens uneix i, a més, ens redescobreix la nostra humanitat solidaria i per tant mana el desig de transformar-nos en una realitat social més optima, i molt més justa. L'emoció que desperta el poeta en la lectora/lector l'estructura al llarg del poema en versos llargs o curts, en estrofes acurades, en mots emotius... i així, tot el text s'esdevé en fruit comunicatiu que arriba fins a nosaltres i ens emociona; doncs, tot allò que comunica és lo que sent i combrega la persona lectora i, ara li arriba compassiu i desenvolupat per la creació poètica, en veritable bellesa, sonora, emotiva, intel·lectual i, aleshores, gaudeix de la troballa. L'art ens allibera i ens humanitza, ens obrí horitzons d'esperança. Sí i, si em permeteu en encuny bíblic és l'expressió/emoció de goig i de joia: "*açò si que és carn de la meua carn*"

18. Vull, també, mostrar-vos la llavor callada d'acollida del nostre poeta i del seguiment de tots aquells aprenents de poetes a l'inici del seu quefer literari. Qui d'ells no ha passat pel Mercat de Colom, buscant Comte Salvatierra, la llar del poeta? -i aquí és el meu cas-. Marc ha dut a terme, amb la seua bonhomia, una tasca semblant a la d'aquell poeta del 27, exiliat en pròpia pàtria i Nobel -Vicente Aleixandre- en la seua casa de Madrid, Velintonia, estatjant als poetes orfes d'aleshores; Marc, no sols ens ha escoltat i animat, essent guia i mestre sinó que, a més i més, ha estat portant a terme i dirigint diverses col·leccions poètiques on es conjugaven autors clàssics i novells, i sempre en la nostra llengua; pense en col·leccions de Gregal, de Germania entre altres o... aquella quasi mítica *Múrice*, encara en ciclostil i com no? *L'espill* i la *Revista Literària Cairell*, on a les darreries del franquisme i en censura vigent publicava un relat curt del nostre benvolgut paisà, Cristòfor Aguado, un relat eròtic -avui inofensiu- que portava per títol *La nit d'Uranopolis*, i l'esglai que patiren amb la seua

publicació, tal i com em comentà, temps ha, el malaurat Cristòfor Aguado i anys, després, el mateix Marc.

19. Per tal de concloure la presentació i mal que Marc ens diu que el poeta *-un ésser inútil-* i la poesia *no serveixen per a res*, vull recordar-vos una escena d'un film que heu vist, més d'una vegada i ho faig, també, per descobrir-vos la vessant de cinèfil de Marc i de la seua esposa, Anna, *-per a mi benvolguda-* es tracta d'aquell film de ressonàncies quasi mítiques, la lluitat per la llibertat d'un grup errant i sense pàtria...Sí; Stanley Kubrick i el seu film *Espàrtac*, adaptació de la novel·la homònima de Howard Fast, feta per, aleshores, autor perseguit pel marcartisme americà, Dalton Trumbo; recordareu al poeta Antonino que encarnava l'actor Tony Curtis i que *tampoc servia per a res*, *-de nou l'ésser inútil-* ...però és el mateix Espàrtac quan escolta les narracions del poeta inútil, que no sols servia, *-ji tant!-* sinó que, a més a més, el seu cant obria horitzons d'esperança i de llum en el pelegrinatge d'aquella massa d'esclaus per les terres foranes de l'imperi romà; Marc és avui eixe poeta que amb la seua veu lírica i amb consciència crítica ens ajuda en aquest pelegrinatge per la nostra estimada terra; una veu que ha d'estar sempre present per tal de no defallir pel camí, **llarg, llarg camí.**

20. Gràcies Marc, gràcies i, menys mal que els poetes son inútils i *no serveixen per a res.*

Picassent 14 de febrer 2025.

Vicent Torres Aguado